

Život stromu počíná klíčícím semínkem. Drobný semenáček vyrostе přes sazeničku a malý stromek až po dospělého jedince.

Jakou úlohu má strom po svém dožití?

Odumírající a mrtvé stromy, stojící či padlé, hrají nezastupitelnou úlohu v přírodních procesech. Mrtvé dřevo poskytuje místo k životu, úkryt a zdroje potravy pro plazy, obojživelníky, ptáky, netopýry a drobné savce. Je také domovem hub, lišejníků i bezobratlých. Na odumírající stromy s dutinami je vázáno kromě ptáků mnoho druhů hmyzu.

V dutinách doupného stromu nachází úkryt mnoho druhů ptáků i savců.

Strakapoud prostřední (*Dendrocopos medius*)

Veverka obecná (*Sciurus vulgaris*)

Mrtvé dřevo je plné života hmyzu.

Tesařík čtveropásý (*Leptura quadrifasciata*)

Roháč obecný (*Lucanus cervus*)

Zlatohlávek zlatý (*Cetonia aurata*)

Páchník samotářský (*Osmoderma eremita*)

Odumírající pařez nebo ležící kmen se může stát substrátem pro růst dřevin a dalších rostlin.

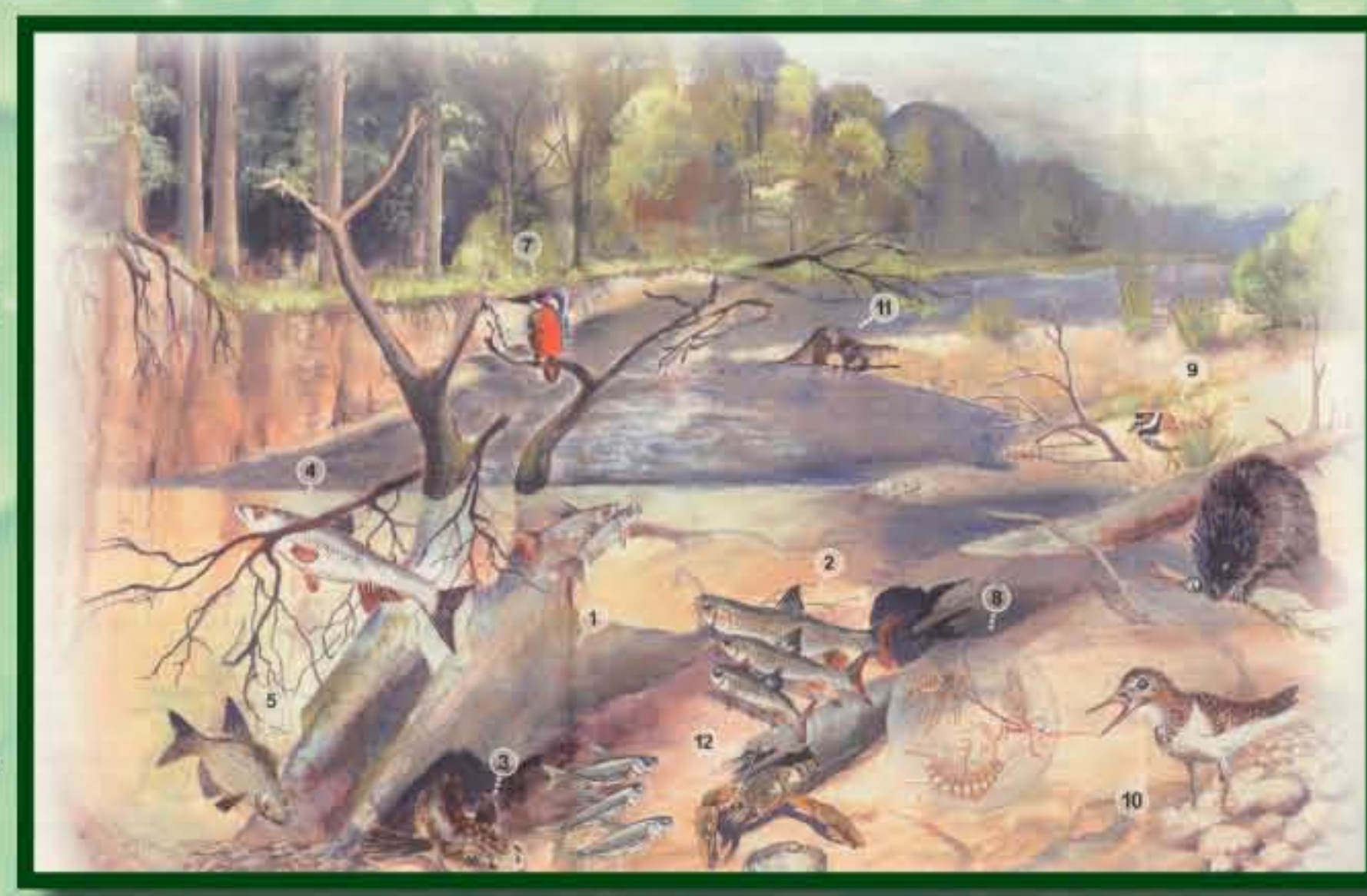

Mrtvé dřevo v tocích zaujímá podstatnou zásobárnu živin.

Mrtvé dřevo je často posuzováno jako nežádoucí překážka v toku, a proto jej správci vodních toků odstraňují. Ve zvláště chráněných územích, kde je přirozený vývoj vodního toku předmětem ochrany, je **žadoucí zachovat přísun dřeva z břehových porostů a neodstraňovat dřevo z toku a nivy.**

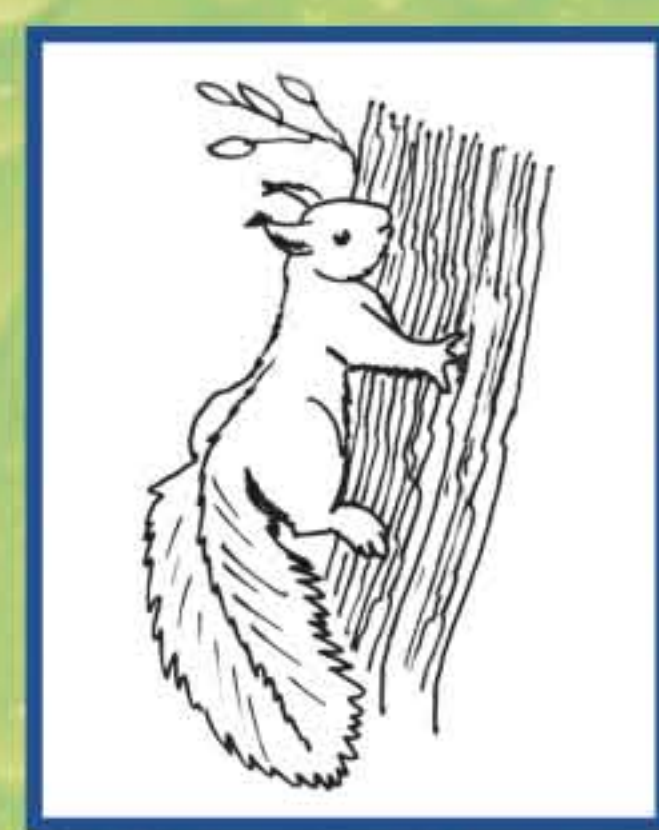
Dřevo v toku zvyšuje tzv. drsnost koryta, tedy **klade odpor vodnímu proudu** a snižuje jeho energii. Tím například zpomaluje postup povodňové vlny. Koryto toku, bohaté na dřevo, je členitě proměnlivou hloubkou a bohatstvím proudných úseků a tišin. Dřevo nezadržuje pouze anorganický sediment (písek, štěrky), ale také drobný organický materiál, který je důležitým zdrojem živin pro vodní ekosystém.

Ponořené dřevo tvoří biotop pro vodní organismy. Povrch dřeva, pokrytý biofilmem řas a bakterií, je zdrojem potravy a stanovištěm pro vodní bezobratlé. Rovněž mnohé druhy ryb nacházejí v okolí mrtvého dřeva svá stanoviště, úkryt, zdroj potravy a vyhledávají místa s hojným výskytem dřevní hmoty jako trdliště.

U veverky

Víš, na čem si zvířátka ráda pochutnávají? Veverka má nejraději semínka ze šišek. Najdi nějaké šišky a nakrm veverku.

Vyběhni na kopeček, dobře se rozhleďni a najdi kamarádku sovu, zamávej jí na pozdrav.

Další tvoje cesta povede za **vodníkem Bakovcem**. Přejdi k němu opatrně po lávce a pošeptej mu své přání.

Kdo tu zpívá?

Děti z Mateřské školky Bakov n. J. vyrobily a rozmístily spolu se svými rodiči a panem ornitologem Miroslavem Dusíkem v lokalitě Rečkov 24 hnízdních budek, které jsou **určeny především osmi druhům dutinových pěvců.**

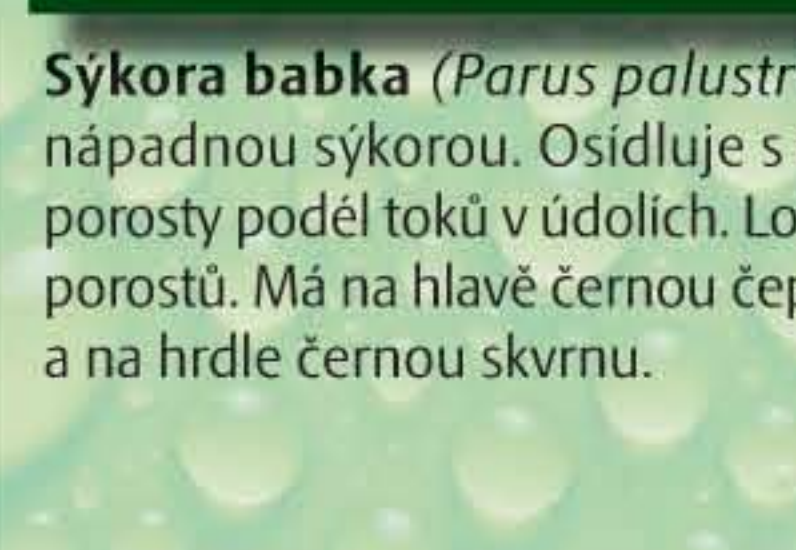
Jednotlivé druhy drobných dutinových pěvců **si ve společném životním prostoru navzájem nekonkurují**, potravní zdroje v období výchovy mládat mají mezi sebou velice dobře rozdělené. Konkurenční postavení vzniká pouze časné zjara v období toku a intenzivního vyhledávání vhodného hnízdiště. **Nedostatek přirozených dutin** neumožňuje odpovídající využití nosné kapacity prostředí, tedy optimální rozložení hnízdících párů podle aktuální potravní nabídky. Důsledkem je značná mozaikovitost v rozložení hnízdící populace a znevýhodnění především tažných druhů dutinových pěvců. **Umělou hnízdní podporou lze nejen populace dutinových pěvců významně posílit a stabilizovat**, ale také vytvořit podmínky pro narůstání početnosti méně častých, především tažných druhů.

Sýkora parukářka (*Parus cristatus*) je lesní sýkora obývající téměř výhradně jehličnaté porosty, s oblibou borové. Hmyz vyhledává uvnitř korun jehličnatých stromů nebo v blízkosti koncových větví. Je možné ji pozorovat také při zemi, kde sbírá potravu při patách stromů nebo v hustých jehličnatých tyčovinách. Mezi sýkorami je nezaměnitelná krásnou chocholkou na hlavě, kterou při vyrušení vztyčuje.

Sýkora modřinka (*Parus caeruleus*) je velmi hojná v listnatých porostech, ale nevyhýbá se ani prosvětleným jehličnatým kulturám. Sbírá drobné housenky a housenice na koncových větvích keřů a stromů, často vysoko v korunách. Jak už název napovídá, je nejmodřejší ze všech našich sýkor.

Sýkora babka (*Parus palustris*) je méně hojnou i málo nápadnou sýkorou. Osídluje s oblibou mokřadní listnaté porosty podél toků v údolích. Loví tu hmyz v celém prostoru porostů. Má na hlavě černou čepičku táhnoucí se až na záda a na hrdle černou skvrnu.

Sýkora úhelníček (*Parus ater*) je častým druhem především v čistých jehličnatých nebo smíšených porostech. Živí se veškerým hmyzem, který se zdržuje na koncových větvích jehličnatých dřevin, mláďata krmí především housenkami a housenicemi. Nevyhýbá se ani nejhustším porostům. Hnízdí i v dutinkách vykotlaných pařezů u země.

Brhlík lesní (*Sitta europaea*) obývá všechny starší porosty bez ohledu na druhovou skladbu. Obratně se pohybuje se po kmenech nebo silnějších větvích vzrostlých stromů také hlavou dolů. Na povrchu kůry posbírá veškerý hmyz a také jejím obratným odlupováním se dostane i na kořist, která je před ostatními pěvců dobře ukrytá. Vlet do hnízdní dutinky, tedy i budky, si dokáže zúžit „maltou“ ze směsi slin a zeminy tak, aby se mu jiní ptáci do hnízda nedostali.

Sýkora koňadra (*Parus major*) je nejběžnějším druhem ve všech typech listnatých nebo smíšených porostů. Potravu tvoří všechna vývojová stadia hmyzu, který vyhledává především uvnitř korun dřevin od nejnižšího patra až po nejvyšší partii. Samečka od samičky rozeznáme podle černého pruhu protínajícím žlutou hruď a břicho. Sameček má černý pruh nepřerušovaný, kdežto u samiček bývá buď přerušovaný nebo zúžený.

Rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*) se k nám navrací od počátku dubna z pásma tropických pralesů v Africe a ihned po přeletu vyhledává na okrajích lesů nebo v prosvětlených lesních porostech i v parkovité krajině volnou dutinu. Živí se převážně létajícím nebo lezoucím hmyzem po větvích i na zemi, který přepadá z vyvýšeného místa na stromě. Oproti známějšímu rehkovi domácímu (zvanému čermáček) má podstatně červenější, ohnivější barvu perí.

Lejsěk černohlavý (*Ficedula hypoleuca*) se k nám navrací v půli dubna a jen těžko nachází neobsazenou dutinku. Proto často využije vyvýšené hnízdní budky. Osídluje především světlé listnaté lesy, ale také prosluněné okraje smíšených i jehličnatých porostů. Loví létající hmyz, mága zdržující se na větvích stromů, ale také na zemi. Mláďata krmí z velké části také housenkami. Rodinky se po jediném hnízdění již v průběhu září začínají vytrácet a odlétají do afrických zimovišť jižně od Sahary.

Kromě budek pro drobné pěvce jsou v lokalitě Rečkov instalovány také hnízdní budky pro sovy, tedy pro puštíka obecného.

Puštíka obecný (*Strix aluco*) je dosud naší nejojnější sovou. Obývá staré listnaté nebo smíšené lesy a lesní okraje, kde vyhledává prostorné dutiny. Slábnutí jeho populace v posledních letech je pravděpodobně způsobeno poklesem potřebných hustot drobných zemních savců na velkých plochách (intenzifikace v zemědělství), ale také narůstajícími ztrátami např. vlivem automobilové dopravy atd. Dostatek vhodných hnízdišť pro úspěšné vyvádění mládat pro doplnění zvýšených ztrát v populaci může být pro udržení této lesní sovy v krajině rozhodující. Jeho základní kořisti jsou ve zdejších podmínkách především drobní zemní savci, jako je hraboš polní (70 %), myšice lesní nebo křovinná (20 %), normík rudý (6 %) a ostatní obratlovci nebo bezobratlí (4 %).

Město
Bakov nad Jizerou

www.bakovnj.cz
www.vakmb.cz

www.lesy-cr.cz
www.nature.cz